

Popularno-naukowe streszczenie w j. polskim

“Uwarunkowania i dynamika zróżnicowanej integracji w (post) Brexitowej Europie”

Autor zaproponowanego projektu badawczego stawia sobie za cel wyjaśnienie uwarunkowań i dynamiki zróżnicowanej integracji w Europie (UE oraz jej otoczeniu) w perspektywie interdyscyplinarnej, integrującej wiele wymiarów, np. społeczno-polityczny, czy ekonomiczny. Wiele dotychczasowych badań zmagало się z tą problematyką w sposób cząstkowy, wąsko-dyscyplinarny (np. wyłącznie na gruncie prawnym), w odniesieniu do danej polityki (np. unii monetarnej), koncentrując się na stosunkowo ograniczonych horyzoncie czasowym. Tymczasem zarówno w światowej, jak i polskiej literaturze przedmiotu obserwujemy deficyt ujęć integrujących wiele perspektyw, interdyscyplinarnych, korzystających z pluralizmu teoretycznego i metodologicznego, pozwalających dostrzec wielowątkową i wielopoziomową naturę problemu. Unia Europejska, pozostając jednocześnie wspólnotą polityczną, ekonomiczną i prawną wymaga adekwatnego podejścia badawczego, uwzględniającego jej zróżnicowane wymiary. Problematyka zróżnicowanej integracji wydaje się stanowić wręcz idealne pole badawcze zintegrowanej strategii badawczej (uwzględniającej wielowymiarowość procesów integracyjnych), skupia ona bowiem - zarówno po stronie przyczyn, jak i skutków - uwarunkowania i konsekwencje natury gospodarczej, instytucjonalnej, społeczno-politycznej i inne. Zaproponowany projekt badawczy przyczyni się więc do poszerzenia i zaktualizowania wiedzy naukowej na temat kluczowego elementu procesu integracji europejskiej. Pozwoli on zidentyfikować, zrozumieć i wyjaśnić czynniki warunkujące zróżnicowanie integracji oraz jej dynamikę. Autor odnosi się w swoim projekcie badawczym do trzech zmiennych uznawanych w literaturze przedmiotu za klasyczne zmienne wyjaśniające, tj.: podmiot integracji, przedmiot integracji oraz zmienną czasu. Innymi słowy sam fundament analizy stanowi założenie, iż zróżnicowanie integracji jest zmienne w zależności od podmiotu integracji (np. państwa, społeczeństwa, gospodarki, etc.), jej przedmiotu - a więc konkretnego obszaru, czy polityki sektorowej (polityka monetarna vs. polityka rolna) oraz jest zależne od czasu. Szczególnie ostatnia zmienna jest istotna z punktu widzenia dynamiki zróżnicowanej integracji. Co więcej, wspomniane wcześniej wydarzenia z ostatnich lat, zdynamizowały proces zróżnicowanej integracji i zapowiadają jego dalsze zaawansowanie. Ponadto w analizie zastosowane zostaną również inne zmienne, pozostające w relacji ze wspomnianymi powyżej zmiennymi głównymi, które pozwolą na zweryfikowanie szeregu hipotez badawczych odnoszących się do różnych wymiarów procesu integracyjnego.

Główne pytanie badawcze dotyczy identyfikacji i siły poszczególnych uwarunkowań determinujących zróżnicowaną integrację w Europie oraz jej dynamikę. W konsekwencji w procesie badawczym autor zaproponowanej koncepcji badawczej poszukiwać będzie odpowiedzi na następujące pytania szczegółowe: Co (i jak) determinuje zróżnicowaną integrację w jądrze zintegrowanej Europy oraz na jej peryferiach? Jaka jest dynamika tego procesu? Jak ewoluował on dotychczas? Jakie można zaobserwować tendencje i trendy? Gdzie zmierza aktualnie? Jakie zróżnicowanie przedmiotowe (obszary integracji) obserwujemy w procesie zróżnicowania? Jakie strategie przyjmują poszczególne podmioty integracji wobec zjawiska zróżnicowanej integracji? Co ono oznacza dla całości projektu integracyjnego? Czy wiąże się z nim również ryzyko dezintegracji?

Główna hipoteza pracy oparta jest na założeniu, iż zróżnicowanie integracji jest zmienne w zależności od podmiotu integracji (np. państwa, społeczeństwa, gospodarki, etc.), jej przedmiotu - a więc konkretnego obszaru, czy polityki sektorowej (polityka monetarna vs. polityka rolna) oraz jest zależne od czasu. W konsekwencji weryfikacji podlegać będzie szereg hipotez szczegółowych odnoszących się do szeregu uwarunkowań o charakterze społ.-politycznym, ekonomicznym, takich jak np.: „Tendencja do zróżnicowania jest większa w systemach politycznych z proporcjonalnie większym udziałem eurosceptycznej populacji”, „Większy konsensus co do wyznawanych wartości, norm i celów integracji (pomiędzy społeczeństwami i elitami w ujęciu trans-granicznym) będzie negatywnie skorelowany z poziomem zróżnicowania”, „Większy udział wymiany handlowa wewnątrz-unijnej danego kraju oraz intensywniejsze przepływy migracyjne i kapitałowe przyczyniają się mniejszego zróżnicowania integracji, natomiast mniejszy udział handlu wewnątrz-unijnego w bilansie wymiany handlowej danego kraju będzie towarzyszył większemu zróżnicowaniu”, (i wiele innych). Ich weryfikacja pozwoli na zrealizowanie założonego celu badawczego i odpowiedzieć na szereg ważnych pytań, poszerzając w ten sposób naszą wiedzę i zrozumienie procesów zróżnicowanej integracji w Europie.